

ผีเสื้อ ความอูจจาร และการเปรียบเทียบเชิงอุปลักษณ์
ในนวนิยายเรื่อง *กัญจนตรา*¹

The Butterfly, the Abject, and Metaphor in Novel Keetamontra

อรวรรณ ฤทธิศรีธรร², ปฐม หงษ์สุวรรณ³ และ ธัญญา สังขพันธานนท์⁴
Orawan Rithisrithorn², Pathom Hongsuwan³ and Thanya Sangkhaphanthanon⁴

² นิสิตปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

²Ph.D. Candidate Program Thai Languages

³ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก

³The Department of Thai and Oriental Languages

⁴ภาควิชาภาษาไทย

⁴Program Thai Languages

^{2,3}คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

^{2,3}Faculty of Humanities and Social Sciences

⁴คณะมนุษยศาสตร์

⁴Faculty of Humanities Sciences

^{2,3}มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

^{2,3}Mahasakham University

⁴มหาวิทยาลัยย่นเรศวร

⁴Naraesuan University

¹บทความเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เรื่อง "ภาพแทนและการประกอบสร้างความจริงเรื่องธรรมชาติในนวนิยายแนวจินตนิมิตของไทย"

บทคัดย่อ

บทความเรื่องนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความหมายของผีเสื้อในนวนิยายเรื่อง *กัญมนตรา* บทประพันธ์ของ หมอกมุงเมือง แนวคิดที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ แนวคิด การวิจารณ์เชิงนิเวศและแนวคิดความอูจจาร มีประเด็นการวิเคราะห์ดังนี้ 1) ผีเสื้อ ในฐานะการเปรียบเทียบอุปักษ์ณ์กับมนุษย์ 2) ผีเสื้อในฐานะความอูจจาร ผลการศึกษา พบว่า ผีเสื้อเป็นสัญลักษณ์การอุปักษ์ณ์ตัวละครที่สำคัญ ตัวละครทุกตัวเปรียบกับ ผีเสื้อที่พยายามสลัดคราบเดิมที่อุปักษ์ณ์ ในด้านฐานะของความอูจจาร วิเคราะห์ ผ่านตัวละคร กัญญา ซึ่งเกิดจากหรืออองสังเคราะห์ที่ผลิตจากเซลล์ของผีเสื้อ กัญญา เข้ามาเปิดโปงด้านมืดในใจของตัวละคร และกลายเป็นความอูจจารที่เข้ามากัดกิน จากภายในจิตใจของตัวละคร ทำให้ตัวละครสำรอกดีต่อออกมา และภาพอดีตนั้น กลับกลายเป็นอื่นในจิตใจของผู้ที่สำรอก ทั้งที่ครั้งหนึ่งเคยเป็นส่วนหนึ่งชีวิตพวกเขา กล่าวโดยสรุปผีเสื้อในนวนิยายเรื่อง *กัญมนตรา* เป็นตัวแทนของการเปิดโปงด้านมืด ในจิตใจมนุษย์

คำสำคัญ : ผีเสื้อ, การวิจารณ์เชิงนิเวศ, กัญมนตรา, สัญลักษณ์ในวรรณกรรม

Abstract

This article aims to analyze the meaning of the butterfly in novel Ketamontra by Mokemungmueang. The key concepts that are used for this study are ecocriticism and abject concept. This paper is divided into two issues which are the butterfly as metaphor human and the butterfly as the abject. The results showed that the butterfly is the sign of metaphor characters. In novel characters as the butterfly that try to cast the ugly skin. It means to both internal and external ugly. In addition, to it is the sign of the abject. This sign is represented by Keetaya, the artificial prion, who is made from cells of butterfly. She exposes the dark side in mind of people and become as the abject which erode her mind until she vomits the past. The past is the other of own although it was a part of their life. In sum the butterfly in this novel is the sign of exposing the dark side in the mind of human.

Keywords: Butterfly, Ecocriticism, Keetamontra, Sign in Literature

บทนำ

ผีเสื้อเป็นตัวละครสัตว์ที่ได้รับการนำเสนอในวรรณคดีในลักษณะแตกต่างกัน สัตว์ดังกล่าวถูกใช้เป็นการเปรียบเทียบว่าหมายถึงเพศชายที่คอยดมดมเกสร ซึ่งหมายถึง เพศหญิง ใน *พจนานุกรมสัญลักษณ์* (1971: 35) ได้เสนอไว้ว่า ในสมัยโบราณผีเสื้อ เป็นสัญลักษณ์ของจิตวิญญาณและการดึงดูดจิตใจได้สำนึกให้ไปสู่แสงสว่าง นอกจากนี้ ยังเป็นสัญลักษณ์แทนชีวิต เป็นตัวแทนของการเกิดใหม่ ในวัฒนธรรมจีนผีเสื้อยังเป็น สัญลักษณ์แทนความสุขของคู่สามีภรรยา

นวนิยายที่มีการใช้ผีเสื้อเป็นสัญลักษณ์ที่น่าสนใจได้แก่ *กัญญา* บทประพันธ์ ของ หมอกมุงเมือง ซึ่งว่าด้วยเรื่องราวของมนุษย์ที่ต้องการสังเคราะห์ผีเสื้อเรืองแสง ขึ้นมา ด้วยการสร้างพรีออนชนิดหนึ่ง คำว่า “พรีออน” (PRION) มาจากคำว่า “Proteinaceous infectious particle” ซึ่งเป็นโปรตีนที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างของโปรตีนในร่างกายสิ่งมีชีวิต ก่อให้เกิดโรคทั้งในพืชและสัตว์ ซึ่งหาก ทำสำเร็จก็นับว่าเป็นความก้าวหน้าในวงการวิทยาศาสตร์การจะผลิตผีเสื้อเรืองแสงได้ ย่อมมีกระบวนการวิธีที่ซับซ้อน หนึ่งในขั้นตอนนั้นคือ การสังเคราะห์โปรตีนหรือ “พรีออน” ให้เป็นเรณูเทียมเพื่อให้ผีเสื้อต้นแบบสุดุดม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางชีวภาพ และกลายเป็นผีเสื้อเรืองแสงตามต้องการ แต่โชคร้ายที่พรีออนดังกล่าวเกิดทำให้เกิด การกลายพันธุ์ของผีเสื้ออย่างน่าสะพรึงกลัว ผีเสื้อที่ได้จากกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ไม่ได้เป็นผีเสื้อที่งดงาม แต่กลับกลายเป็นสิ่งมีชีวิตที่สามารถกลายร่างเป็นมนุษย์ที่มี รูปลักษณ์กึ่งมนุษย์กึ่งผีเสื้อ ชื่อ “กัญญา” และเข้ามาเกาะเกาะจิตด้านมืดของมนุษย์ผู้ ที่ สูดดมพรีออนเข้าไป กัญญาจึงเป็นธรรมชาติที่มนุษย์สร้างขึ้นมาอย่างผิดปกติ และ ธรรมชาติที่วิปริตนี้เข้ามาเปิดโปงอดีตดำมืดของมนุษย์ นอกจากนี้ยังมีประเด็น เกี่ยวกับการอุปลักษณะตัวตนกับผีเสื้อ แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับ ธรรมชาติอย่างชัดเจน

ผู้วิจัยนิยามถึงธรรมชาติที่มนุษย์เป็นผู้ผลิตขึ้นว่าเป็น “ธรรมชาติประดิษฐ์” ซึ่งหมายถึง พืชหรือสัตว์ที่ได้รับการสังเคราะห์/ประดิษฐ์/ผลิตขึ้นมา รวมทั้งการผสม สลายพันธุ์ระหว่างมนุษย์และพืช ไม่ว่าจะด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือ ทางไสยศาสตร์ ธรรมชาติประดิษฐ์หรือธรรมชาติที่ถูกสร้างขึ้นมา โดยไม่ได้เกิดขึ้นเอง

ตามธรรมชาตินั้น เป็นองค์ประกอบของความเป็นจินตนิมิต นั่นคือ อาจมีการใช้โครงเรื่องหรือองค์ประกอบของ นวนิยายวิทยาศาสตร์เพื่อนำเสนอธรรมชาติที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์

เห็นได้ว่านวนิยายเรื่อง *กิฏมณฑรา* นำเสนอให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติที่มนุษย์นิยมิต ความสัมพันธ์ดังกล่าวนำไปสู่การเปิดโปงด้านมืดในใจมนุษย์แต่ละคนขึ้นคำถามการวิจัยในบทความนี้คือ ผีเสื้อ ซึ่งเป็นตัวละครสำคัญในดับทมีการนำมาใช้ในการอุปลักษณตัวละคร ทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาว่าการอุปลักษณตัวละครกับผีเสื้อมีความสัมพันธ์กับการเปิดโปงด้านมืดในใจมนุษย์อย่างไร นอกจากนั้นตัวละครที่ชื่อกียวยังเป็นตัวละครที่น่าสนใจ สามารถตีความได้ในฐานะสิ่งแปลกปลอมที่เข้าสู่ร่างกายมนุษย์และก่อให้เกิดการสํารอกภาพของอดีตออกมา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผีเสื้อในฐานะการเปรียบเทียบอุปลักษณกับมนุษย์และเพื่อศึกษาผีเสื้อในฐานะความอูจจาร

ขอบเขตของการวิจัย

นวนิยายเรื่อง *กิฏมณฑรา* บทประพันธ์ของ หมอกมุงเมือง ตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ ปี พ.ศ. 2554 โดย สำนักพิมพ์ ณ บ้านวรรณกรรม

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ขึ้นกำหนดโครงร่าง
2. ขึ้นสำรวจและรวบรวมข้อมูล
  - 2.1 ศึกษานวนิยายเรื่อง *กิฏมณฑรา* บทประพันธ์ของ หมอกมุงเมือง
  - 2.2 ศึกษาแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การวิจารณ์เชิงนิเวศ และความอูจจาร
3. ขึ้นวิเคราะห์ข้อมูล
  - 3.1 ศึกษาผีเสื้อในฐานะการเปรียบเทียบเชิงอุปลักษณกับมนุษย์

3.2 ศึกษาผีเสื้อในฐานะความอุจจาร

4. ชั้นสรุปและอภิปรายผล เรียบเรียงข้อมูลและนำเสนอรายงานผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์

แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นเรื่องแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนของแนวคิดการวิจารณ์เชิงนิเวศ และแนวคิดความอุจจาร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจารณ์เชิงนิเวศ

แนวคิดที่สามารถนำมาใช้ในการศึกษาคือ การวิจารณ์เชิงนิเวศ กล็อตเฟลต์ (Glottfelty, 1996: xviii-xix) กล่าวว่า การวิจารณ์เชิงนิเวศเป็นแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีและธรรมชาติ งานวิจัยสำคัญที่ใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงนิเวศมาศึกษาวรรณกรรมได้แก่ งานของ รัญญา สังข์พินธานนท์ (2556: 336-337) ในหนังสือ *วรรณคดีสีเขียว กระบวนทัศน์และวาทกรรมธรรมชาติในวรรณคดีไทย* ซึ่งกล่าวไว้ว่า วรรณคดีไทยแสดงให้เห็นจิตสำนึกดั้งเดิมที่เน้นความผูกพันกับธรรมชาติ ในทางจิตวิญญาณ ดังที่เสนอผ่านในตำนานการกำเนิดมนุษย์ซึ่งเล่าไว้ว่า มนุษย์มาจากธรรมชาติ นั้นหมายถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสายพันธุ์

การศึกษาวรรณกรรมด้วยแนวคิดการวิจารณ์เชิงนิเวศโดยเชื่อมโยงกับตัวตนที่แปลกประหลาด ได้แก่ งานของ ฟิลิปส์ (Phillips, 2006: 59-68) วิเคราะห์ตัวละคร "Frankenstein" โดยชี้ให้เห็นว่า "Frankenstein" มีความสัมพันธ์กับสภาพอากาศที่ผิดปกติ นั่นคือการเกิดพายุแปรปรวน สิ่งนี้แสดงถึงว่าสภาพอากาศที่วิปริตเกิดจากการบังคับควบคุมธรรมชาติให้วิปริต นั่นคือ การผลิตมนุษย์ให้ผิดธรรมชาติ ฟิลิปส์สรุปไว้ว่า เราไม่สามารถหลีกเลี่ยงการวิเคราะห์วรรณกรรมกับสังคมอันใด เราก็ไม่สามารถทอดทิ้งสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวันเราได้ฉันนั้น ดังที่โนนวนิยายทำให้เราเห็นว่าเราไม่สามารถควบคุมธรรมชาติได้

กล่าวโดยสรุป แนวคิดการวิจารณ์เชิงนิเวศมุ่งเน้นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ โดยการแสดงให้เห็นตำแหน่งแห่งที่ของธรรมชาติที่ปรากฏในวรรณกรรม บทความนี้ได้ใช้แนวคิดดังกล่าวในการอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่าง

ตัวละครมนุษย์และตัวละครธรรมชาติคือ ผีเสื้อ และผีเสื้ออนฤมิต เพื่อชี้ให้เห็นความหมาย
บางประการของธรรมชาติที่ได้รับการนำเสนอในตัวบท

2. แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความอูจจาร

แนวคิดที่น่าสนใจอีกแนวคิดหนึ่งคือ ความอูจจาร (the abject) ความอูจจาร
เป็นแนวคิดทางปรัชญา ซึ่งคริสเตวา (Kristeva, แปลโดย Roudiez, 1982: 1,4) เสนอว่า
ความอูจจารเป็นแนวคิดที่ใช้อธิบายความน่ารังเกียจ/ความขยะแขยง/ความสยองขวัญ
ซึ่งแท้จริงแล้ว สิ่งที่เรารังเกียจนั้นเคยเป็นส่วนหนึ่งของเรา แต่เมื่อเราเติบโตใหญ่ สังคม
วัฒนธรรมหล่อหลอมให้เรารู้จักการจัดประเภทว่า สิ่งใดเป็นส่วนหนึ่งของเราและสิ่งใด
ไม่เป็น สิ่งที่เราถือว่าไม่ใช่ส่วนหนึ่งของเรากลายเป็นสิ่งที่เรารังเกียจ/ขยะแขยง
โดยสิ่งที่ปรากฏกลางๆ ภายในความอูจจารคือ ความรุนแรง ความรังเกียจในสิ่งที่มีอยู่
การต่อต้านสิ่งที่คุกคามซึ่งไหลออกจากภายใน หรือบางสิ่งภายนอกไหลเข้ามาสู่ภายใน
ทั้งหมดนี้อยู่นอกเหนือความเป็นไปได้ ความอดทนได้และการคิดได้ อย่างไรก็ตาม
ความอูจจารก็ไม่ใช่ทั้งตัวตนและวัตถุ ความอูจจารอุดมไปด้วยความรู้สึกที่ทั้งอับอาย
แต่ในขณะเดียวกันก็เกิดความภาคภูมิใจที่มีสิ่งแปลกปลอมอยู่ในตัวตน จึงทำให้เกิด
ความลุ่มหลงปรารถนา ความอูจจารยั่วยวนตัวเอง อีกทั้งยังก่อให้เกิดความเจ็บป่วย
นอกจากนั้นความอูจจารยังทำลายพรมแดน ตำแหน่งแห่งที่ และกฎเกณฑ์ต่างๆ
มันมีความคลุมเครือ การหลอมรวมกันจากหลายๆ อย่าง

ผู้วิจัยมีข้อค้นพบคือ ความอูจจารเป็นการหวนกลับมาของสิ่งที่คุ้นเคยลักษณะ
หนึ่ง โดยที่ความอูจจารเป็นสิ่งที่ทำให้เราได้พบเจอกับสิ่งที่ครั้งหนึ่งเคยเป็นส่วน
ของเรา แต่เราได้แยกมันออกจากเราจนความอูจจารกลายเป็นสิ่งแปลกปลอม ดังนั้น
ชุดความจริงเรื่องธรรมชาติในถมิตในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความอูจจาร เป็นการสถาปนา
ความหมายของธรรมชาติในอีกความหมายหนึ่งซึ่งนำไปสู่การตั้งคำถามเรื่องตัวตน
มนุษย์

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์หรือออกเป็น 2 ประเด็นได้แก่ 1) จากดักแต่เป็นผีเสื้อ จากอับลักษณ์เป็นงดงาม: ผีเสื้อในฐานะการอุปลักษณ์มนุษย์ 2) ผีเสื้อในฐานะความ อัจจว: ธรรมชาติินฤมิตักกับการเปิดโปงด้านมืดในใจมนุษย์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. จากดักแต่เป็นผีเสื้อ จากอับลักษณ์เป็นงดงาม: ผีเสื้อในฐานะการ อุปลักษณ์มนุษย์

การนำเสนอที่โดดเด่นของนวนิยายเรื่อง *กัทมณฑรา* คือการใช้ผีเสื้อเป็น อุปลักษณ์การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและความคิดของตัวละคร นวนิยายทำความเข้าใจ ไปยังอดีตของตัวละครสำคัญต่างมีลักษณะร่วมกันคือ ครั้งหนึ่งเคยมีความซื่อ ใจ ความสกปรกโสมม หรือปมอดีตที่ดำมืดในใจ เมื่อเวลาผ่านไป ตัวละครเหล่านั้น ได้ซุบชีวิตตนเองขึ้นใหม่ เปรียบเสมือนการเกิดใหม่อีกครั้งของผีเสื้อที่ลอกคราบ จากดักแต่สู่ตัวผีเสื้อที่งดงาม

ตัวละครที่สำคัญได้แก่ บุรชิต ชายหนุ่มรูปร่างหน้าตาซื่อ เขาถูกล้อเลียนและ ปฏิเสธจาก มัทนียา ผู้หญิงที่เขาแอบรัก บุรชิตติดทับภาพอดีตเหล่านี้ไว้ในปัจจุบัน เขา กลายเป็นชายหนุ่มรูปร่างหน้าตาหล่อเหลาจากการทำศัลยกรรม บุรชิตแสดงให้เห็น อย่างชัดเจนว่าเขาอุปลักษณ์ตนเองเป็นผีเสื้อในฉากหนึ่งก่อนที่เขาจะตัดสินใจปฏิวัติ ตนเอง เขาเห็นผีเสื้อกำลังลอกคราบ เขาจึงคิดว่า

“ไม่น่าเชื่อ ในความน่าเกลียดของตัวหนอนผีเสื้อจะกลับกลายเป็น ความสวยงามอย่างน่าหลงใหล การผลัดเปลี่ยนหรือแปรร่างจากความ ขยะแขยงไปสู่ความสวยงามวิจิตร สองสิ่งที่ตรงกันข้ามกลับดำรงอยู่ในร่าง เดียวกัน แตกต่างกันเพียงคนละสภาวะเท่านั้น...จากหนอนแก้วอันน่าเกลียด ซัง ยังแปรเปลี่ยนมาเป็นผีเสื้อแสนสวย เช่นนั้นแล้วหนอนแก้วอับลักษณ์เช่น ตัวเขาก็ย่อมสามารถถือกำเนิดขึ้นมาใหม่ได้โดยไม่แตกต่างกัน”

(หมอกมุงเมือง, 2554: 211)

จากตัวอย่างที่ยกมาแสดงให้เห็นการผลัดรูปกายใหม่ของบุรุษิตติและการเผยให้เห็นจิตใจข้างในที่ชัดเจนขึ้นผ่านการแสดงให้เห็นว่า บุรุษิตติคิดว่าตนเอง “สามารถถือกำเนิดขึ้นมาใหม่ได้โดยไม่แตกต่างกัน” นั่นคือไม่ต่างจากผีเสื้อที่กำลังลอกคราบในเวลาต่อมาเขาใช้รูปลักษณ์ที่เพียบพร้อมในการแก้แค้นมัทธินยา โดยการลวงให้เธอหลงรักและสุดท้ายเขาได้ฆาตกรรมเธออย่างเลือดเย็น

ผีเสื้อในนวนิยายเรื่อง *กิฏมนตรา* ถูกอุปลักษณ์ให้เป็นตัวแทนของจิตวิญญาณตัวละคร หมอกมุงเมืองสร้างให้ตัวละครเปรียบเทียบตัวเองเป็นผีเสื้อเพื่อแสดงความสัมพันธ์ในลักษณะความคล้ายคลึงระหว่างชีวิตตนเองและชีวิตของผีเสื้อ นอกจากนี้การลอกคราบของผีเสื้อเป็นการแสดงให้เห็นการกำเนิดของตัวตนใหม่ ฉะนั้นการลอกคราบของตัวละครก็แสดงให้เห็นการกำเนิดขึ้นของตัวตนใหม่ฉนั้น

กลวิธีที่ผู้เขียนใช้ผีเสื้อเพื่อเป็นอุปลักษณ์เป็นการเปิดโปงด้านมืดในลักษณะที่ว่า การลอกคราบของตัวละครที่อุปลักษณ์กับผีเสื้อ ไม่ใช่การลอกคราบเพื่อให้เห็นตัวตนใหม่เหมือนกับผีเสื้อ แต่การลอกคราบของมนุษย์เป็นการเปิดเปลือยให้เห็นตัวตนที่แท้จริงผ่านเปลือกที่สร้างขึ้นใหม่ บุรุษิตติที่ได้สร้างรูปลักษณ์ขึ้นมาใหม่เป็นการเปิดเปลือยให้เห็นถึงความโหดร้ายภายในจิตใจที่ซ่อนอยู่

การอุปลักษณ์ตัวละครมนุษย์เป็นผีเสื้อ หรือการเทียบเคียงวงจรชีวิตของตัวละครกับสัตว์ดังกล่าว ทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติในด้านที่ว่า บางครั้งมนุษย์กับธรรมชาติก็มีวงจรชีวิตที่ไม่แตกต่างกันมากนัก หากการลอกคราบของผีเสื้อแสดงให้เห็นการนำไปสู่วงจรชีวิตแบบใหม่ การเปลี่ยนแปลงตนเองของตัวละครในนวนิยายเรื่อง *กิฏมนตรา* ก็นำไปสู่การก้าวเข้าสู่เวทีชีวิตรูปแบบใหม่เช่นกัน

กล่าวโดยสรุปคือ เมื่อนำเอาแนวคิดการวิจารณ์เชิงนิเวศมาพิจารณาทำให้เห็นว่า ผีเสื้อในนวนิยายเรื่อง *กิฏมนตรา* ถูกนำเสนอให้เป็นตัวแทนของมนุษย์และการเปลี่ยนแปลงหรือวัฏจักรของมนุษย์ การลอกคราบของผีเสื้อถูกนำมาเชื่อมโยงกับการเติบโตทางความคิดและการเปลี่ยนแปลงรูปลักษณ์ของตัวละคร ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าธรรมชาติ (ผีเสื้อ) ในตัวบทมีบทบาทเป็นตัวละครอุปลักษณ์กับชีวิตของมนุษย์

2. ผีเสื้อในฐานะความอุจจาร: ธรรมชาติในอุกมิตกับการเปิดโปงด้านมืดในใจมนุษย์

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยต้องการถอดรหัสตัวละครที่ชื่อกัญญาในฐานะตัวแทนของการเปิดโปงด้านมืดภายในจิตใจมนุษย์ ผ่านแนวคิดเรื่องความอุจจาร ตัวบทนำเสนอว่าชื่อ “กัญญา” เป็นชื่อเรียกหรืออนสังเคราะห์ที่มีฤทธิ์ทำให้ผีเสื้อหิมะกลายเป็นผีเสื้อเรืองแสง และต่อมากลายมาเป็นชื่อของผีเสื้อเรืองแสงที่เกิดจากกระบวนการดังกล่าว อย่างไรก็ตาม กัญญาได้กลายเป็นสิ่งแปลกปลอม/แปลกประหลาดในตัวบทและในความคิดของตัวละคร

2.1 ฟรีออนสังเคราะห์: จุดเริ่มต้นของการเปิดโปงจิตใจมนุษย์

ดร. คาเรน ต้องการสร้างผีเสื้อเรืองแสงขึ้นมา เธอจึงวางแผนนำฟรีออนหรือโปรตีนสังเคราะห์ที่มีฤทธิ์เรืองแสงไปใส่ไว้ในกับดัก เพื่อให้ผีเสื้อเผือกหรือผีเสื้อต้นแบบสุดคม ทำให้เกิดการผ่าเหล่าและสืบพันธุ์ต่อไปกลายเป็นผีเสื้อเรืองแสง จุดนี้ทำให้เห็นว่าการดันดันเสาะหาวิธีการผลิตผีเสื้อเรืองแสงเป็นภาพแทนของกิเลสมนุษย์ เนื่องจาก ดร. คาเรน ต้องการชื่อเสียงและผลงานโดยไม่สนใจผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบคิดแบบชาวบ้าน เห็นได้ว่า ดร. คาเรน ผ่าฝืนความเชื่อของชาวบ้านที่เชื่อว่า ผีเสื้อเผือกเป็นผีเสื้อศักดิ์สิทธิ์ นำเชื้อโรคมาร่วมมนุษย์

ในเวลานั้น คันธรส ผู้ช่วยวิจัยที่ได้สังเคราะห์ฟรีออนชื่อ “กัญญา” เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ ดร. คาเรน แต่ที่เธอเพิ่มเติมลงไปคือ เชื้อโรบบางอย่างที่มียันตรายถึงชีวิต เนื่องจากในอดีตนั้น คันธรสมีความแค้นต่อ ดร. คาเรนที่ไม่เลือกเธอให้รับทุนวิจัย แต่เลือกเพื่อนของเธอแทน ทั้งที่การเรียนต่อด้านกัญญาเป็นความใฝ่ฝันของเธอ นอกจากนั้น ดร. คาเรนยังจะเปิดโปงเรื่องที่เธอขโมยผีเสื้อและจะเปิดเผยคณิดที่เธอมีความสัมพันธ์กับคนรักให้ทุกคนทราบ คันธรสจึงเลือกเรียนสาขาไวรัสวิทยาเพื่อสังเคราะห์ไวรัสที่ก่อให้เกิดโรคมาร่วมเชื้อให้กับ ดร. คาเรน เห็นได้ว่าฟรีออนสังเคราะห์เป็นธรรมชาติที่มนุษย์นฤมิตขึ้นมาเพื่อสนองความต้องการของตน โดยนำเสนอผ่าน ดร. คาเรน ที่สังเคราะห์ฟรีออนเพื่อสร้างผีเสื้อเรืองแสง อีกทั้งธรรมชาติในอุกมิตยังนำมาทำลายศัตรู ดังที่คันธรสนำฟรีออนมาดัดแปลงพันธุกรรมเพื่อให้เกิดเชื้อร้าย แสดงให้เห็นว่าผลผลิตดังกล่าวเป็นภาพแทนของกิเลสมนุษย์อันอุดมไปด้วยความปรารถนาและความอาฆาตแค้น

2.2 กิฏยา: ธรรมชาติในกมิตกับการเปิดโปงจิตใจมนุษย์

“กิฏยา” เป็นชื่อรหัสพริออนที่ค้นพบโดย ดร. คาเรน ตั้งขึ้นเพื่อให้พริออนดังกล่าวเข้าไปในร่างกายของ ดร. คาเรน และทำให้เธอเสียชีวิต หลังจากนั้น ตัวบทได้นำเสนอตัวละครที่ชื่อ “กิฏยา” ว่าเป็นตัวละครที่เผยแพร่จากดักแด่ กิฏยา คือผลผลิตของการให้ผีเสื้อหิมะสูดดมพริออนสังเคราะห์ที่มีฤทธิ์เรืองแสงเข้าไป หรือกล่าวโดยสรุป กิฏยา คือผีเสื้อเรืองแสงที่เกิดจากพริออนดังกล่าว

เมื่อพิจารณาถึงกิฏยาในฐานะความอูจจาร พริออนที่ชื่อ “กิฏยา” ได้เข้าสู่ร่างกาย ก่อให้เกิดการปรากฏตัวของผีเสื้อเรืองแสงในร่างกายมนุษย์ที่ชื่อ กิฏยา ได้เข้ามาเปิดโปงด้านมืดของมนุษย์ ในลักษณะการถูกขับออกเป็นความทรงจำด้านมืดของชีวิต เมื่อสภาพดีตฤกษ์รอกมากกลายเป็นความน่าขยะแขยง น่ารังเกียจ ทำลายการให้ความหมายตัวตนที่อิงอยู่กับเปลือกนอกอันสวยงามที่ตัวละครได้สร้างขึ้น ดังนั้น ความอูจจารในนวนิยายเรื่อง *กิฏมณฑรา* จึงเป็นความอูจจารเชิงอุปลักษณ์

ตัวละครที่สำคัญคือ ดร. คาเรน ในวัยเด็กเกิดเหตุการณ์เพลิงไหม้ เธอกับแม่ฝาแฝดชนเพื่อเอาชีวิตรอด แต่แม่ของเด็กหญิงคาเรน เคะระห์ร้ายได้รับบาดเจ็บและกำลังจะตาย เธอเรียกหาบุตรสาว แต่เด็กหญิงในวัยเยาว์กลัวแม่ที่มีบาดแผลบนใบหน้า จึงวิ่งหนีไปไม่ช่วยชีวิต ปล่อยให้แม่อนตตายกลางฝูงชน เมื่อเติบโตใหญ่ ดร. คาเรน กลับบอที่ดีให้ฝังลงภายในจิตใจ และทิ้งอดีตไว้เบื้องหลัง เธอเติบโตใหญ่เป็นนักกีฏวิทยาผู้เชี่ยวชาญด้านแมลง เมื่อ ดร. คาเรน สูดเอาพริออนกิฏยาเข้าไป ความลับดำมืดภายในใจได้เผยออกมา เธอจึงไปที่ดวงตาของกิฏยาและพบภาพอดีตมากมายที่ซ่อนไว้

คาเรนยื่นตะลิ่งจัน มองผ่านเข้าไปในดวงตาคู่นั้น เหมือนจะขยายและเพิ่มจำนวนนับเท่าทวี มันดึงดูดให้หล่นหลุดผ่านเข้าไปไม่ต่างกับอุโมงค์อันลึกลับที่ยาวเหยียดคดเคี้ยวไม่มีที่สิ้นสุด และทุกขณะของการเคลื่อนผ่านก็ย่ำส่วนของร่างกายโปรเฟสเซอร์สาวใหญ่ ให้เดินทางย้อนเวลากลับไปสู่ห้วงอดีต อดีตที่หล่นพยายามเก็บซ่อนมันเอาไว้ในส่วนที่ลึกสุดของดวงจิต

แต่บัดนี้ สลักแห่งกาลเวลาได้ปลดออก และเปิดกว้างให้มันถูก
ปล่อยออกมาอีกครั้ง จากพลังลึกลับที่ไม่อาจมองเห็นเบื้องหน้า เพื่อ
พบว่ากำลังกลักรกลายเป็นเด็กหญิงคาเรนตัวน้อยที่กำลังวิ่งหนีมันหันตภัย
ของระเบิดปรมาณู ภายในช่องอุโมงค์คดเคี้ยวแคบชั้นของเหมืองร้าง
ในเมืองสตราวายา คาเรนพยายามกรี๊ดร้องออกมาสุดเสียง ในแว้งว่าง
ที่ไร้ขอบเขต หลอนไม่ต้องการกลับไปเห็นภาพนั้นอีก ไม่ต้องการ...

(หมอกมุงเมือง, 2554: 471)

จากตัวบทที่ยกมาเห็นได้ว่า กิฏยาได้ดึงดูต ดร. คาเรน เข้าไปสู่อดีตให้วนกลับไป
ไปสู่ที่ที่เธอยังเป็นเด็ก และ ดร. คาเรน ปฏิเสธมัน เมื่อมองกิฏยาในฐานะความอุจจาร
พบว่า กิฏยาได้ทำลายพรมแดนระหว่างอดีตและปัจจุบัน เพื่อเผยให้เห็นความทรงจำ
ที่ถูกกดทับเอาไว้ “พลังอำนาจลึกลับจากบางสิ่งที่แปลกปลอม เคลื่อนผ่านเข้าสู่มันสมอง
ด้วยความเร็วรุนแรง มันพยายามเร่งหรือคั่นล้นซึกแห่งความทรงจำในพื้นที่อันไพศาล
แห่งจิต และกวาดสิ่งที่กดทับอำพรางเอาไว้จากด้านบนจนกระจาย หลอนสัมผัส
ถึงความเร่งร้อนของมันในขณะที่ทำงานแข่งกับเวลาเพื่อความหาจุดดำมืดในจิตใจนั้น
ให้พบ” (หมอกมุงเมือง, 2554: 474)

จากที่กล่าวมาก็ภูยามีคุณสมบัติของความอุจจารอย่างหนึ่งคือ การทำลาย
พรมแดนระหว่างเปลือกนอกที่ ดร. คาเรน ห่อหุ้มไว้และความลับด้านมืดที่อยู่ภายในใจ
เมื่อเธอสำรวจภาพอดีตออกมาแล้วนั้น ดร. คาเรน กลักรกลายเป็นความอุจจารเสียเอง
เธอไม่สามารถแยกแยะระหว่างตัวเองกับกิฏยาได้สำเร็จ เพราะทั้งสองคือสิ่งเดียวกัน
ภาพของกิฏยากลายเป็นภาพของแม่ นั่นหมายถึงกิฏยากลายเป็นความทรงจำที่
พร้อมจะปะทุขึ้นมาได้เมื่อถึงเวลา กิฏยาจึงกลายเป็นความอุจจารที่ทำให้ ดร. คาเรน
สำรวจภาพอดีตออกมา ให้กลายเป็นสิ่งที่น่าหวาดกลัว ดังนั้นหากมองกิฏยาในฐานะ
ความอุจจาร ภาพอดีตคือของเสียที่กิฏยาได้กระตุ้นให้ ดร. คาเรน สำรวจมันออกมา

เห็นได้ว่าบทความเรื่องนี้ได้นำเอาแนวคิดการวิจารณ์เชิงนิเวศมาผสมผสานกับ
แนวคิดอื่นๆ ที่สำคัญคือ แนวคิดเรื่องความอุจจาร ความอุจจารที่เกิดจากธรรมชาติ
ที่มนุษย์สร้างขึ้นได้เข้ามาทำลายพรมแดนทางผิวหนังของมนุษย์ สิ่งที่มีมนุษย์ขับออกกลับ

ไม่ใช่สิ่งที่รับเข้าไป แต่กลับเป็นสิ่งที่มนุษย์เคยเป็น/เคยประสบ ทว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่มนุษย์มองว่าน่ารังเกียจ (อดีตที่ชื่นชม) เมื่อก็ฎยาเข้าไปกระตุ้นให้มนุษย์ขับสิ่งที่น่าขยะแขยงออก มนุษย์จึงได้ล้ารอกอดีตที่เคยเป็นส่วนหนึ่งของภาพชีวิต (ส่วนหนึ่งของตัวตน) และเวลานั้นเองที่ตัวละครทุกตัวกลายเป็นความอูจจาร ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ธรรมชาติที่มนุษย์สร้างขึ้นถูกนำเสนอลงให้กลายเป็นเครื่องมือในการเผยแผ่ด้านมืดของมนุษย์เอง ทั้งตัวมนุษย์ผู้สร้างมันขึ้นมาและมนุษย์ผู้หลอมรวมกับธรรมชาตินั้นผ่านการถูกทำลายเส้นแบ่งระหว่างภายนอกและภายใน นำไปสู่ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติในลักษณะที่ว่า ธรรมชาติที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์ไม่ได้แสดงถึงความยิ่งใหญ่ที่มนุษย์มีต่อธรรมชาติ หากแต่นำมาซึ่งการเผยให้เห็นกิเลสของผู้สร้างและผู้เกี่ยวข้องกับมัน

กล่าวโดยสรุปในประเด็นธรรมชาติินภูมิิตกับความอูจจารนั้น ผู้วิจัยพบว่าไม่ว่าจะเป็นการลอกคราบหรือการรับพร็ออนชื่อก็ฎยาเข้ามาในร่างกายต่างก็เป็นการเปิดเปลือยให้เห็นแก่นแท้ข้างในตัวละครด้วยกันทั้งสิ้น ประเด็นที่น่าสนใจคือผีเสื้อสังเคราะห์ที่ชื่อ “ก็ฎยา” สามารถวิเคราะห์ได้ว่า เป็นตัวแทนของจิตใต้สำนึก เมื่อพิจารณาอย่างผิวเผินอาจมองได้ว่า ก็ฎยานำพาให้ตัวละครจมลงสู่เบื้องลึกของจิตใจ แต่เมื่อวิเคราะห์อีกมุมหนึ่งทำให้เห็นว่า แท้จริงแล้ว อดีตของตัวละครที่ถูกก็ฎยาเปิดไปเป็นการนำตัวละครสู่แสงสว่างแห่งตัวตน ก็ฎยาทำให้เห็นว่าอดีตที่ถูกกดทับไว้ถูกอุปลักษณ์กับความดำมืด เมื่ออดีตเผยออกมาประดุจแสงสว่าง เมื่อตัวละครได้ปรับภาพสว่างจากความมืดไม่ได้จึงต้องจบชีวิตลง การปรากฏตัวของผีเสื้อสังเคราะห์หรือธรรมชาติินภูมิิตจึงเป็นการแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติในลักษณะที่ว่า ธรรมชาติินภูมิิตแสดงให้เห็นกิเลสในตัวมนุษย์ นอกจากนั้นธรรมชาติินภูมิิตไม่ได้เป็นตัวแทนของธรรมชาติอย่างเดียว แต่ยังเป็นตัวแทนของมนุษย์ กล่าวคือก็ฎยาเป็นตัวแทนของความทะเยอทะยานของมนุษย์ที่ต้องการสร้างชื่อเสียงด้วยการผลิตผีเสื้อสายพันธุ์ใหม่ และตัวแทนของอารมณ์อาฆาตพยาบาทผ่านการสร้างพร็ออนที่นำเชื้อโรคมานสู่ศัตรู หรือกล่าวได้ว่าหมอกมุงเมืองสร้างตัวละครก็ฎยาขึ้นมาเพื่อเป็นเครื่องมือในการเปิดเปลือยด้านมืดของมนุษย์

สรุปและอภิปรายผล

ผีเสื้อในนวนิยายเรื่อง *กัญมนตรา* บทประพันธ์ของ หมอกมุงเมือง เป็นสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงกิเลสมนุษย์ นวนิยายเรื่องนี้นำเสนอประเด็นเกี่ยวกับกิเลสของมนุษย์ในการเอาชนะธรรมชาติโดยการฝันสายพันธุ์ของธรรมชาติด้วยการสร้างสรรค์ธรรมชาติให้มีสายพันธุ์ตามที่ตนต้องการ แต่แล้วผลผลิตธรรมชาติด้วยผีเสื้อมนุษย์กลับเข้ามาเปิดโปงจิตใจได้น่ากินของมนุษย์ อาจกล่าวได้ว่า ธรรมชาติในถมิตคือตัวแทนของกิเลสของมนุษย์ และได้นำเสนอผ่านการทำอุปลักษณ์ให้เป็นรูปธรรม

การเข้ามาเปิดโปงจิตใจมนุษย์ของกัญญา แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติในลักษณะที่ว่า แท้จริงแล้ว กัญญาเป็นตัวแทนของด้านมืด/กิเลสของมนุษย์ กัญญาเกิดจากกิเลสของมนุษย์ที่พยายามฝันเผ่าพันธุ์ของธรรมชาติโดยการสร้างผีเสื้อสายพันธุ์ใหม่ขึ้นมา ดังนั้นตัวตนของกัญญาจึงเป็นตัวแทนของกิเลส และเมื่อใครรับเอากิเลสเข้าไป ด้านมืด/มุมมืดในใจที่ซ่อนไว้จึงเผยออกมา

หากพิจารณาเนื้อเรื่องและประเด็นธรรมชาติในถมิตกับความอุจจารในนวนิยายเรื่อง *กัญมนตรา* แล้ว ผู้วิจัยพบว่า มีความเชื่อมโยงกับนวนิยายเรื่อง *กุหลาบรัตติกาล* (2552) บทประพันธ์ของ พงศกร ซึ่ง อรวรรณ ฤทธิ์ศรีธร (2559: 1826-1837) ได้เสนอไว้ในบทความเรื่อง *จากมหัศจรรย์สู่มหันตภัย: การโยนความผิดให้ธรรมชาติใน กุหลาบรัตติกาล* สรุปได้ว่า กุหลาบรัตติกาลเป็นธรรมชาติในถมิตซึ่งมนุษย์เป็นผู้สังเคราะห์ขึ้นได้เข้ามาเปิดโปงให้เห็นกิเลสของมนุษย์ผ่านการนำเสนอให้หนามของกุหลาบที่มิดำร่างกายของผู้ที่มีความโลกและต้องการต้นกุหลาบรัตติกาลไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตนหนามกุหลาบนั้นมีไวรัสร้ายแรง ก่อให้เกิดภาพลวงตาและนำไปสู่พิษไข้ มีฤทธิ์ทำให้ผู้ที่ถูกหนามตำกลายเป็นคนเสียดสีหรือเสียชีวิตในที่สุด ดังนั้นเมื่อนำมาพิจารณาร่วมกับนวนิยายเรื่อง *กัญมนตรา* ทำให้เห็นชุดความหมายเรื่องธรรมชาติในถมิตในลักษณะที่ว่า ธรรมชาติที่มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้นนั้น นำมาซึ่งความหายนะต่อมนุษย์ หาก “กุหลาบรัตติกาล” ดอกไม้สังเคราะห์ชนิดนี้นำพามหันตภัยมาสู่ร่างกายมนุษย์ผ่านการทำให้มนุษย์สูญเสียชีวิต “กัญญา” หรืออนสังเคราะห์นั้น ก็นำมาซึ่งความวิบัติของมนุษย์ผ่านการกะเทาะเปลือกนอกของมนุษย์เข้าไปถึงความทรงจำด้านมืดที่ตนได้เก็บซ่อนไว้

การวิเคราะห์นวนิยายเรื่อง *กิฏมณฑรา* บทประพันธ์ของ หมอกมุงเมืองโดยใช้แนวคิดเรื่องการวิจารณ์เชิงนิเวศร่วมกับแนวคิดเรื่องความอูจจาร เปิดพื้นที่ให้เห็นถึงการนำเอากรอบคิดทางปรัชญามาช่วยอธิบายธรรมชาติ ประเด็นนี้ทำให้เห็นว่า แนวคิดการวิจารณ์เชิงนิเวศที่เชวีเคราะหีนบพทความนี้สามารถนำมาตีความธรรมชาติได้หลากหลาย ดังที่ ซีส (Scheese, อ้างใน ธีญาญา สังข์พินธานนท์, 2556: 50-51) ได้กล่าวไว้ว่า แนวคิดดังกล่าวสามารถนำมาบูรณาการกับวิธีคิดอื่น ๆ ได้ เพื่อการเข้าถึงความหมายของธรรมชาติ

แม้การวิจารณ์เชิงนิเวศจะเน้นไปที่การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติที่เกิดขึ้นเอง แต่เมื่อนำแนวคิดดังกล่าวมาพิจารณาธรรมชาติที่มนุษย์สร้างขึ้น ทำให้เห็นมุมมองที่น่าสนใจในอีกชุดความหมายหนึ่ง นั่นคือ ธรรมชาติที่ถูกสร้างขึ้นไม่สามารถหลอมรวมกับร่างกายมนุษย์ได้ มนุษย์จำเป็นต้องขับออก หรือสามารถกล่าวได้ว่าธรรมชาติในอุดมคติเป็นเหมือน “ตัวตนประหลาด” อันนำมาซึ่งความวุ่นวายไร้ระเบียบสอดคล้องกับคำกล่าวของ ฟิลิปส์ (Philips, 2006: 59-68) ที่ว่า สิ่งมีชีวิตที่ถือกำเนิดมาโดยวิธีผลิตธรรมชาตินำไปสู่ความวุ่นวายจากการที่เราไม่สามารถควบคุมมันได้ และดังที่ ฟิเดอร์ (Feder, 2010: 55-66) ได้กล่าวไว้ว่า ตัวตนที่แปลกประหลาดผิดธรรมชาตินำไปสู่การเข้าแทรกแซงวัฒนธรรมมนุษย์ ผ่านการสิ้นคลอนอัตลักษณ์ของตัวตนมนุษย์ ให้มีความลึกลับและไม่สามารถอธิบายได้ว่าตัวตนอันผิดแปลกนั้นคืออะไร ซึ่งจากเนื้อเรื่องเห็นได้ว่า ทำดีที่สุด ผู้เขียนไม่ได้เฉลยว่าภิกษุคืออะไร อาจเป็นกิเลส อุปาทาน หรือตัวตนที่จิตใต้สำนึกเราสร้างขึ้นมา หรือเป็นความทรงจำด้านมืดที่เรากดทับไว้

ประเด็นที่น่าสนใจคือ ความอูจจารที่ได้ปรากฏขึ้นล้วนแล้วแต่เป็นการหวนคืนมาของสิ่งที่เราเคยเบียดขับออกไปหรือกดทับมันไว้ ดังนั้นธรรมชาติในอุดมคติจึงนำไปสู่การตั้งคำถามเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในลักษณะของการหวนกลับมาทำลายตัวมนุษย์เอง การนำเสนอธรรมชาติในอุดมคติผูกโยงกับความอูจจารทำให้เกิดการประกอบสร้างความจริงเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติที่ว่า ธรรมชาติที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นมาหวนกลับมาวิพากษ์ความอ่อนแอของมนุษย์ในลักษณะที่ว่ามนุษย์ไม่สามารถเผชิญกับอุปสรรคในชีวิตและความรู้สึกด้านลบได้ ทำให้ต้องสร้าง “ตัวตนที่สอง” ขึ้นมา เพื่อหลบเลี่ยงภาพอดีตที่เลวร้าย ประเด็นดังกล่าว

สามารถเชื่อมโยงกับข้อเสนองานของ เมธาวิ โหละสุต (2555: 1-45) ที่กล่าวว่า ความอุจจารเปรียบได้กับบุคลิกที่สองของตัวละครและได้เข้ามากัดกินตัวตนของตัวละครและทำลายเส้นแบ่งระหว่างภายในนอกภายใน ซึ่งผู้วิจัยตีความได้ว่า ตัวละครในนวนิยายเรื่อง *กัญมนตรา* ผู้ซึ่งได้รับพรือนชื่อ กัญญา เข้าสู่ร่างกายนั้น พรือนดังกล่าวได้เข้ามากัดกินตัวตนที่ตัวละครได้ปกปิดไว้ การทำลายเส้นแบ่งผ่านการสูดดมพรือนจึงนำไปสู่การเผยให้เห็นด้านมืดของอีกบุคลิกหนึ่งของตัวละคร

เอกสารอ้างอิง

- ัญญา สังขพันธ์านนท์. (2556). *วรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศ: วาทกรรมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในวรรณกรรมไทย*. ปทุมธานี: นาคร.
- เมธาวิ โหละสุต. (2555). อ่าน ไฟล์คลับ ในฐานะนวนิยายแห่งความอุจจาร. *วารสารศิลปศาสตร์*. 12 (2) : 1-45.
- วีร์ เกวลกุล. (2552). “ใต้เงาแห่งอดีต”: การศึกษาเปรียบเทียบการสร้างภาพแทนแบบกอธิกในงานเขียนของจินวีร์ วิวัธน์ และพงศกร จินดาวัฒนะ. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หมอกมุงเมือง. (2554). *กัญมนตรา*. กรุงเทพฯ: ณ บ้านวรรณกรรม
- อรวรรณ ฤทธิ์ศรีธร. (2559). จากมหัศจรรย์สู่มหันตภัย: การโยนความผิดให้ธรรมชาติใน กุหลาบรัตติกาล. *Proceeding of 12 th International Conference on Humanities & Social Sciences 2016*, 12, 1826-1837
- Feder, H. (2010). A blot upon the earth”: Nature’s “Negative” and the Production of Monstrosity in *Frankenstein*. *Journal of Ecocriticism*. 2 (1): 55-66.
- Glottfelty, Cheryll and Fromn, Harold. (Eds). (1996). *The Ecocriticism Reader: Landmarks in Literary Ecology*. Athens: University of Georgia Press.
- Goodnow, J.K. (2001). *Kriteva in Focus: From Theory to Film, analysis*. New York: Berghahn Books.

- Heise, U, K. (1997). Science and ecocriticism. *The American Book Review*. 18(5): 4.
- J. E. Cirlot . (1971). *A Dictionary of symbols*. London: Routledge.
- Kokkola, L. & Valovirta E. (2017). The Disgust that Fascinates: Sibling Incest as a Bad Romance. *Sexuality & Culture*. 21(1) : 121-141.
- Kristeva, Julia. (1941). *Powers of Horror*. New York: Columbia University.
- Phillips, B. (2006). Frankenstein and Mar Shelly's "Wet Ungenial Summer. *Atlantis*. 28(2) : 59-68.